

บันทึกการเล่าเรื่อง

กลุ่ม ชุมชนคนวิชาการ

เรื่อง เทคนิคและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทางคหกรรมศาสตร์

วันศุกร์ที่ 8 สิงหาคม 2557

ณ ห้อง 2402 อาคารเรียนปัญญา ชั้น 4

ผู้เล่า	รายละเอียดของเรื่อง	สรุปความรู้ที่ได้
<p>รศ.ดร.โยธิน แสงวงศ์ สถาบันวิจัย ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล</p>	<p>จากที่ได้เข้าร่วม “เทคนิคและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทางคหกรรมศาสตร์” เมื่อวันที่ 29-31 กรกฎาคม 2557 มีองค์ความรู้ต่างๆ ที่ได้รับการเข้าร่วมกิจกรรมถ่ายทอดได้ดังต่อไปนี้</p> <p>วิทยาการได้อธิบายและแนะนำเทคนิคและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทางคหกรรมศาสตร์</p> <p>1.ความสำคัญและความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ การกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย (รศ.ดร.โยธิน แสงวงศ์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล)</p> <p>การวิจัย หมายถึง การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์หรือการทดลองอย่างมีระบบโดยอาศัยอุปกรณ์หรือวิธีการเพื่อให้พบข้อเท็จจริง หรือหลักการไปใช้ในการตั้งกฎทฤษฎีหรือแนวทางการปฏิบัติหลักเบื้องต้นก่อนการทำวิจัย คือ นักวิจัยต้องเข้าใจในทฤษฎีอย่างลึกซึ้ง เพราะต้องนำทฤษฎีมาใช้เป็นฐานคิดในการตั้งคำถามวิจัยและเพื่อประโยชน์ในการเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัย</p> <p>การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่เป็นการอธิบายพฤติกรรมความสัมพันธ์ของคนกับสังคมเน้นการศึกษาเชิงลึกโดยอาศัยสมมุติฐานและวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ทำกรวิจัยเป็นหลักในการเจาะประเด็นจึงเหมาะกับการศึกษาเพื่อนำร่อง (Pilot Study) หรือ วิเคราะห์เฉพาะกรณี (Case Study) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิที่มีลักษณะเป็นปรากฏการณ์เกิดขึ้น ตามธรรมชาติตามความคิดตามเหตุและผลของผู้ให้ข้อมูล โดยมีวิธีการและขั้นตอนจำแนกได้เป็น 4 แบบ ดังนี้</p> <p>1.1 การสังเกตและการเข้าร่วม (Observation and Participation) แบ่งเป็นการสังเกตมีระบบและแบบไม่มีระบบ</p> <p>1.2 การสนทนากลุ่มย่อย (Group Interview / Group Discussion) แบ่งเป็นการสนทนากลุ่มย่อยแบบกลุ่มที่มีขึ้นตามธรรมชาติกับการสนทนากลุ่มย่อยแบบกลุ่มที่ถูกจัดตั้งขึ้น</p> <p>1.3 การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Discussion)</p> <p>1.4 การสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเจาะลึก (Indepth Interview) ข้อมูลที่ได้ซึ่งอยู่ในรูปของการจดบันทึกหรือถอดจาก</p>	<p>เทคนิคและวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพทางคหกรรมศาสตร์สามารถสรุปได้ดังนี้</p> <p>1. ความสำคัญ และความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ การกำหนดกรอบแนวความคิดในการวิจัย (รศ.ดร.โยธิน แสงวงศ์ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล)</p> <p>การวิจัย หมายถึง การศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์หรือการทดลองอย่างมีระบบโดยอาศัยอุปกรณ์หรือวิธีการเพื่อให้พบข้อเท็จจริง หรือหลักการไปใช้ในการตั้งกฎทฤษฎีหรือแนวทางการปฏิบัติหลักเบื้องต้นก่อนการทำวิจัย คือ นักวิจัยต้องเข้าใจในทฤษฎีอย่างลึกซึ้ง เพราะต้องนำทฤษฎีมาใช้เป็นฐานคิดในการตั้งคำถามวิจัยและเพื่อประโยชน์ในการเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลในการเขียนวัตถุประสงค์ของการวิจัย</p> <p>การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นวิธีการวิจัยทางสังคมศาสตร์ที่เป็นการอธิบายพฤติกรรมความสัมพันธ์ของคนกับสังคมเน้นการศึกษาเชิงลึกโดยอาศัยสมมุติฐานและวัตถุประสงค์ของเรื่องที่ทำกรวิจัยเป็นหลักในการเจาะประเด็นจึงเหมาะกับการศึกษาเพื่อนำร่อง (Pilot Study) หรือ วิเคราะห์เฉพาะกรณี (Case Study) มีการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบปฐมภูมิที่มีลักษณะเป็นปรากฏการณ์เกิดขึ้น ตามธรรมชาติ ตามความคิดตามเหตุและผลของผู้ให้ข้อมูล โดยมีวิธีการและขั้นตอนจำแนกได้เป็น 4 แบบ ดังนี้</p> <p>1.1 การสังเกตและการเข้าร่วม (Observation and Participation)</p>

<p>เทปบันทึกเสียงแบบคำต่อคำ นักวิจัยจะนำมาคัดเลือกจัดหมวดหมู่เก็บไว้ในบัตรรายการหรือกำหนดรหัสในโปรแกรม Ethnograph จากนั้นจึงวิเคราะห์ตีความ สรุปผล</p> <p>2. การเตรียมตัว / Focus Group Discussion/ การรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่นๆ</p> <p>ยุทธวิธีในการทำวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย เทคนิคพื้นฐาน และเทคนิคเฉพาะในการเก็บ ตรวจสอบ และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้</p> <p>เทคนิคพื้นฐาน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กระบวนการรวบรวมสมาชิกเพื่อใช้ในการจับประเด็นข้อมูลต่างๆ 2) กระบวนการสรุปประเด็นโดยอาจใช้ Mind map 3) กระบวนการฟัง 4) กระบวนการสังเกตโดยใช้สถานการณ์แล้วให้บันทึกสถานการณ์ ให้ละเอียดที่สุด <p>เทคนิคเฉพาะ ได้แก่ 1) การเก็บข้อมูลโดยการสนทนาหรือประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion) 2) การเก็บข้อมูลโดยการสัมภาษณ์เจาะลึก (Indepth Interview) 3) การเก็บข้อมูลโดยการสังเกต 4) การตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบสามเส้า (Triangulation) 5) การตรวจสอบข้อมูลโดยการตรวจสอบให้ครบทุกมุมเหลี่ยม (Crystallization) 6) การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยเทคนิคการตามทางผู้รู้ (Snowball Technique) 7) การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลโดยใช้ตัวแทนจากกลุ่มผู้เกี่ยวข้อง (Dimensional Technique) 8) การกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลตามกรอบทฤษฎี (Theoretical Sampling Technique) การสนทนาหรือการประชุมกลุ่มเฉพาะ (Focus Group Discussion :FGD) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) เป็นผู้จุดประเด็นชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง</p> <p>โดยมีจำนวนผู้เข้าร่วมซึ่งคัดเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดไว้กลุ่มละประมาณ 6-10 คน (จำนวนที่เหมาะสมที่สุดอยู่ที่ 8 คน) และจะต้องมีพื้นฐานความรู้พอกัน หรืออายุที่ใกล้เคียงกันเพื่อไม่ให้เกิดการข่มทางปัญญาขึ้น</p> <p>3.การสัมภาษณ์และการสังเกต</p> <p>3.1 การสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเจาะลึก(Indepth Interview) เป็นการสัมภาษณ์บุคคลที่เราคิดว่าเป็น “ผู้รู้” (Key Informant) ในเรื่องที่ต้องการศึกษาที่เป็นการศึกษาเฉพาะกรณีที่ทำให้ นักวิจัยได้ข้อมูลละเอียดลึกซึ้งและสมบูรณ์จึงเป็นวิธีการที่นิยมใช้ในการเก็บข้อมูลการทำวิจัยเชิงคุณภาพ นักวิจัยและผู้ให้ข้อมูล</p>	<p>1.2 การสนทนากลุ่มย่อย (Group Interview / Group Discussion)</p> <p>1.3 การสนทนากลุ่มแบบเจาะจง (Focus Group Discussion)</p> <p>1.4 การสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเจาะลึก (Indepth Interview)</p> <p>2. การเตรียมตัว / Focus Group Discussion/ การรวบรวมข้อมูลโดยวิธีอื่นๆ</p> <p>เทคนิคพื้นฐาน ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) กระบวนการรวบรวมสมาชิกเพื่อใช้ในการจับประเด็นข้อมูลต่างๆ 2) กระบวนการสรุปประเด็นโดยอาจใช้ Mind map 3) กระบวนการฟัง 4) กระบวนการสังเกตโดยใช้สถานการณ์แล้วให้บันทึกสถานการณ์ ให้ละเอียดที่สุด <p>3.การสัมภาษณ์และการสังเกต</p> <p>3.1 การสัมภาษณ์เดี่ยวแบบเจาะลึก(Indepth Interview)</p> <p>3.2 การสังเกต (Observation)</p> <p>4.วิธีการเก็บข้อมูลเพื่อเข้าใจสถานะและการเปลี่ยนแปลงชุมชน/การตรวจสอบข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชน เช่น ผู้ก่อตั้งชุมชน ก่อตั้งเมื่อไร 2) ข้อมูลพื้นฐานชุมชน : ด้านภูมิประเทศ / สภาพภูมิศาสตร์ / สภาพเศรษฐกิจ / สภาพภูมิอากาศ / สถานที่สำคัญของชุมชน 3) ข้อมูลประชากร : จำนวนประชากร / คุณลักษณะทางประชากร เช่น การศึกษา อาชีพ ศาสนา 4) ข้อมูลด้านสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคม: ความสัมพันธ์ของคนในสังคม / กลุ่มทางสังคม / ระบบควบคุมทางสังคม 5) ข้อมูลด้านวัฒนธรรม: ความเชื่อ พิธีกรรม / ภูมิปัญญาของชุมชน / ภาษา วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล 	
--	---	--

ต้องมีการปฏิสัมพันธ์กัน จึงต้องมีการสร้างความ อบอุ่น คั่นเคย เพื่อให้ช่องว่างระหว่างสองฝ่ายเข้าใกล้กันให้มากๆจนเกิดความไว เนื้อเชื่อใจกัน และนำมาซึ่งการเปิดเผยข้อมูลในที่สุด

3.2 การสังเกต (Observation) ใช้มากในการวิจัยเชิงคุณภาพ การสังเกต คือ การเฝ้าดูใช้ร่วมกับการสัมภาษณ์ ประโยชน์ของการสังเกต : ช่วยให้การวิจัยบรรลุเป้าหมาย / สามารถวางแผนเตรียมการได้อย่างเป็นระบบ/ การจดบันทึกเรื่องราวอย่างเป็นระบบอาจนำไปพิสูจน์ข้อสมมุติฐานต่างๆได้ / สามารถควบคุมความถูกต้องและความเชื่อถือได้ ผลดีที่ได้จากการสังเกต คือ ทำให้รู้พฤติกรรมที่แสดงออกมาตรงตามสภาพความเป็นจริง / ข้อมูลที่ได้เป็นแบบปฐมภูมิซึ่งมีความน่าเชื่อถือมาก

ลักษณะของผู้สังเกต มีความยืดหยุ่น สามารถเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส / มีความไวต่อคำพูดและปฏิกิริยาของผู้ให้ข้อมูล / มีความช่างคิด ช่างสังเกต ช่างวิเคราะห์ ประเภทของการสังเกต แบ่งเป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

การสังเกตแบบมีส่วนร่วม คือ การที่นักวิจัยเข้าไปใช้ชีวิตร่วมกับกลุ่มคนที่ศึกษาเพื่อเข้าใจโลกทัศน์ความรู้สึกนึกคิดและความหมายที่คนเหล่านี้ให้ต่อปรากฏการณ์ที่นักวิจัยต้องการ แบ่งเป็น 4 รูปแบบ ได้แก่ 1) เข้าร่วมโดยสมบูรณ์คือพยายามเข้าร่วมกิจกรรมเกี่ยวกับผู้คนที่ศึกษาให้มากที่สุดโดยปกปิดฐานะที่เป็นนักวิจัย 2) การเข้าร่วมในฐานะนักสังเกต คือ การเข้าร่วมกิจกรรมโดยเปิดเผยฐานะนักวิจัยของตน 3) การเข้าไปสังเกตในฐานะผู้เข้าร่วม คือ เข้าร่วมเหตุการณ์และทำการสังเกตสัมภาษณ์แบบเป็นทางการในระยะสั้นผิวดินใช้มากในการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น 4) การเป็นนักสังเกตโดยสมบูรณ์ คือ การสังเกตอย่างเดียวโดยไม่มีความสัมพันธ์ใดๆกับผู้ถูกสังเกต และผู้ถูกสังเกต จะไม่รู้ตัวเลยว่าถูกสังเกต ใช้มากในการสังเกตผ่านกระจก (one-way mirror) ในห้องทดลอง

-การสังเกตโดยตรง หรือการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม คือ การสังเกตที่นักวิจัยจะเฝ้าสังเกตอยู่ข้างนอกโดยไม่มีส่วนร่วมกิจกรรมใดๆของชุมชนหรือกลุ่ม

ชุมชน หมายถึง กลุ่มคนจำนวนหนึ่งที่อาศัยอยู่ในบริเวณเดียวกันโดยมีวัตถุประสงค์และคุณค่าร่วมกันมีความผูกพันและจิตสำนึก ร่วมกัน มีความเอื้ออาทรต่อกัน มีวัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีร่วมกัน มีระเบียบสังคมร่วมกัน และมีผลประโยชน์ร่วมกันข้อมูลชุมชน ประกอบด้วย

1) ข้อมูลประวัติความเป็นมาของชุมชน เช่น ผู้ก่อตั้งชุมชน ก่อตั้งเมื่อไร

2) ข้อมูลพื้นฐานชุมชน : ด้านภูมิประเทศ / สภาพภูมิศาสตร์ / สภาพเศรษฐกิจ / สภาพภูมิอากาศ / สถานที่สำคัญ

ชุมชน

1) ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและมีส่วนร่วม โดยเข้าไปทำความรู้จักกับชุมชน

2) ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้คำถามปลายเปิด มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน

3) การจดบันทึกข้อมูล แบ่งเป็น จดบันทึกแบบย่อ จดบันทึกแบบละเอียด และจดบันทึกประจำวัน

การตรวจสอบข้อมูล แบ่งเป็น

1) การตรวจสอบความเชื่อถือได้ ใช้วิธี : ตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการเปรียบเทียบจากทัศนะของนักวิจัยหลายคน / ให้ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ตรวจสอบ / ใช้เวลาใกล้ชิดและนานเพียงพอกับผู้ที่ถูกวิจัยไปศึกษา / ให้เพื่อนนักวิจัยให้ความเห็น

2) การตรวจสอบเพื่อยืนยันความสม่ำเสมอของการวิจัย ใช้วิธี: ตรวจสอบแบบสามเส้า / ให้ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ตรวจสอบ

3) การตรวจสอบความสามารถในการถ่ายโอนการวิจัย โดยการพรรณนาความอย่างละเอียดที่สุดเพื่อให้ นักวิจัยคนอื่น นำเนื้อหาส่วนที่เห็นว่าประโยชน์ไปพิจารณาใช้ด้วยตนเอง

4) การตรวจสอบการยืนยันผลได้โดยใช้ผู้ตรวจสอบภายนอก ซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับการวิจัย / ตรวจสอบแบบสามเส้า

ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล

1) จัดทำแฟ้มข้อมูล โดยแบ่งเป็นประเด็นๆของข้อมูลที่ได้รับ

2) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลว่าครบถ้วนหรือยัง

3) เก็บข้อมูลเพิ่มเติมถ้ายังขาด

4) ทำดัชนีรหัสข้อมูล

5) วิเคราะห์ข้อมูล โดยเลือกกรอบแนวคิดที่เหมาะสมกับข้อมูล

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น

1) การจำแนกประเภทข้อมูล คือ การจัดข้อมูลเป็นแบบ

	<p>ของชุมชน</p> <p>3) ข้อมูลประชากร : จำนวนประชากร / คุณลักษณะทางประชากร เช่น การศึกษา อาชีพ ศาสนา</p> <p>4) ข้อมูลด้านสังคมและความสัมพันธ์ทางสังคม: ความสัมพันธ์ของคนในสังคม / กลุ่มทางสังคม / ระบบควบคุมทางสังคม</p> <p>5) ข้อมูลด้านวัฒนธรรม: ความเชื่อ พิธีกรรม / ภูมิปัญญาของชุมชน / ภาษา</p> <p>วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลชุมชน</p> <p>1) ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม โดยแบบมีส่วนร่วมมีขั้นตอน ดังนี้ช่วงแรกที่เข้าสู่ชุมชน ต้องทำความรู้จักชุมชน / ช่วงเก็บข้อมูล ต้องมีการเตรียมตัว วางเป้าหมายให้ชัดเจน / ช่วงทำก่อนปิดงาน ต้องมีการตรวจสอบข้อมูลว่าถูกต้องครบถ้วนตรงประเด็นมากน้อยเพียงใด สิ่งที่ต้องสังเกตเมื่อเข้าชุมชน ได้แก่ สถานที่กิจกรรมที่เกิดขึ้น บริบทหรือสิ่งแวดล้อม</p> <p>2) ใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้คำถามปลายเปิด มีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน</p> <p>3) การจัดบันทึกข้อมูล แบ่งเป็น จัดบันทึกแบบย่อ จัดบันทึกแบบละเอียด และจัดบันทึกประจำวัน</p> <p>การตรวจสอบข้อมูล แบ่งเป็น 1) การตรวจสอบความเชื่อถือได้ ใช้วิธี : ตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation) โดยการเปรียบเทียบจากทัศนะของนักวิจัยหลายท่าน / ให้ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ตรวจสอบ / ใช้เวลาใกล้ชิดและนานเพียงพอกับผู้ต้นวิจัยไปศึกษา / ให้เพื่อนนักวิจัยให้ความเห็น</p> <p>2) การตรวจสอบเพื่อยืนยันความสม่ำเสมอของการวิจัย ใช้วิธี: ตรวจสอบแบบสามเส้า / ให้ผู้ให้ข้อมูลหรือผู้ถูกสัมภาษณ์ได้ตรวจสอบ 3) การตรวจสอบความสามารถในการถ่ายโอนการวิจัย โดยการพรรณนาความอย่างละเอียดที่สุดเพื่อให้นักวิจัยคนอื่นนำเนื้อหาส่วนที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ไปพิจารณาใช้ด้วยตนเอง</p> <p>4) การตรวจสอบการยืนยันผลได้โดยใช้ผู้ตรวจสอบภายนอกซึ่งไม่ได้เกี่ยวข้องกับงานวิจัย / ตรวจสอบแบบสามเส้า</p> <p>ขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล</p> <p>1) จัดทำแฟ้มข้อมูล โดยแบ่งเป็นประเด็นๆของข้อมูลที่ได้รับ</p> <p>2) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลว่าครบถ้วนหรือยัง</p> <p>3) เก็บข้อมูลเพิ่มเติมถ้ายังขาด</p> <p>4) ทำดัชนีรหัสข้อมูล</p> <p>5) วิเคราะห์ข้อมูล โดยเลือกกรอบแนวคิดที่เหมาะสมกับข้อมูล</p> <p>วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น</p>	<p>เดียวกันคล้ายกันเข้าเป็นหมวดเดียวกันตามระบบคิดและวัฒนธรรม</p> <p>2) การเปรียบเทียบข้อมูล คือ การแสวงหาความเหมือนและความต่างที่มีในคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไปอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างข้อสรุปที่กล่าวถึงลักษณะร่วมและต่างของข้อมูลสองชุดนั้น</p> <p>3) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย คือ การสร้างข้อสรุปที่แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปโดยใช้กรณีศึกษาหรือแหล่งข้อมูลจำนวนหนึ่งเป็นหลัก ข้อสรุปนี้สามารถ เอาไปอ้างอิง (refer) ได้แต่ยังไม่ถือเป็นทฤษฎีหรือองค์ความรู้จนกว่าจะมีการเก็บข้อมูลจนอ้อมตัว หรือมีการวิจัยเชิงปริมาณมาช่วยยืนยันผล จึงจะสามารถสรุปเป็นทฤษฎีหรือองค์ความรู้ใหม่</p>
--	---	--

	1) การจำแนกประเภทข้อมูล คือ การจัดข้อมูลเป็นแบบเดียวกันคล้ายกันเข้าเป็นหมวดเดียวกันตามระบบคิดและวัฒนธรรม 2) การเปรียบเทียบข้อมูล คือ การแสวงหาความเหมือนและความต่างที่มีในคุณลักษณะหรือคุณสมบัติของข้อมูลตั้งแต่ 2 ชุดขึ้นไปอย่างเป็นระบบเพื่อสร้างข้อสรุปที่กล่าวถึงลักษณะร่วมและต่างของข้อมูลสองชุดนั้น 3) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย คือ การสร้างข้อสรุปที่แสดงความเชื่อมโยงของตัวแปรตั้งแต่ 2 ตัวขึ้นไปโดยใช้กรณีศึกษาหรือแหล่งข้อมูลจำนวนหนึ่งเป็นหลักข้อสรุปนี้สามารถ เอาไปอ้างอิง (refer) ได้แต่ยังไม่ถือเป็นทฤษฎีหรือองค์ความรู้จนกว่าจะมีการเก็บข้อมูลจนอิ่มตัวจนกว่าจะมีการเก็บข้อมูล มีการวิจัยเชิงปริมาณมาช่วยยืนยันผล จึงจะสามารถสรุปเป็นทฤษฎีหรือองค์ความรู้ใหม่	